Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської обласної державної адміністрації

Новгород-Сіверські СТАРОЖИТНОСТІ

Газета Комунального закладу Чернігівської обласної ради
Новгород-Сіверського історико-культурного музею-заповідника
«Слово о полку Ігоревім»

№3 (16) 2023 р.

До 100-річчя ученого та педагога Михайла Гетьманця

Ірина Лобачова
Завідуюча відділу давньоруської літератури

16 вересня 1923 року народився майбутній учений і педагог - Михайло Гетьманець. Рятуючись від Голодомору, родина була змушена перебратися до Харкова. Дитинство і юність минали у робочому селищі при Харківському тракторному заводі. 1940 року, закінчивши з відзнакою середню школу, розумний і допитливий юнак вступив на філологічний факультет Харківського університету імені В. Каразіна. Навчання перервала війна — 22 червня 1941 року Михайло склав останній екзамен за перший курс з німецької мови. Далі — довгі чотири роки війни він пройшов воїном-артилеристом. Після Перемоги повернувся і продовжив навчання в рідному Харкові. Талановитий юнак блискуче закінчив навчання 1950 року і отримав рекомендацію до аспірантури. Три роки напруженої праці увінчалися захистом кандидатської дисертації.

Тридцять років життя і трудова діяльність М.Ф.Гетьманця нерозривно пов'язані з Харківським педагогічним інститутом (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди).

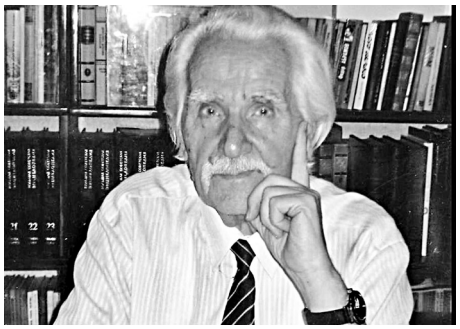

Наукові інтереси Михайла Федосійовича були надзвичайно широкі. Дві найвизначніші наукові праці про життя і діяльність А. С. Макаренка, якому присвятив докторську дисертацію (1980) та шедевр давньоукраїнської літератури «Слово о полку Ігоревім». Йому він присвятив 5 монографій і понад 30 статей. Великий резонанс отримала книга «Тайна реки Каялы» (1982), що вже тричі перевидавалася. Вперше в історії вивчення «Слова…» був організований кінний

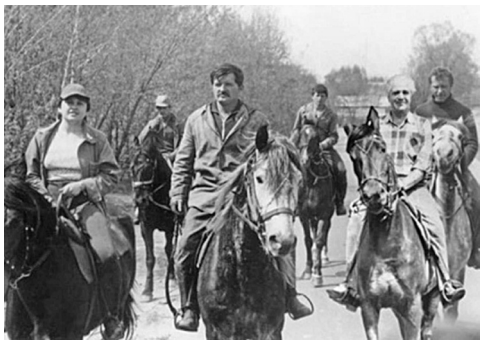

похід маршрутом князя Ігоря Святославича з Новгорода-Сіверського в квітні 1986 року. Тоді М. Гетьманець побував в нашому місті. Цей похід дозволив внести уточнення в наукові концепції, висвітлити низку «темних місць». Було доведено, що справді в давнину існувала річка Каяла на території Слов'янського району Донецької області.

Ще однією важливою сторінкою наукової діяльності вченого стало літературне краєзнавство — у довіднику «Літературна Харківщина» (3 випуски) представлені статті про понад 500 діячів культури, значна кількість яких згадується вперше.

Плідна наукова діяльність ученого нерозривно пов'язана з педагогічною — за 60 років викладацької роботи були підготовлені тисячі фахівців-словесників, які з вдячністю і глибокою пошаною згадують свого улюбленого Вчителя. Окрім того, створена наукова школа М. Ф. Гетьманця, який підготував 5 докторів і 16 кандидатів філологічних наук.

КАЛЕНДАР ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
(жовтень-грудень)

1 жовтня – День захисників і захисниць України.

День українського козацтва.

Покрова Пресвятої Богородиці.

27 жовтня - День української писемності та мови.

28 жовтня – Зустріч в с. Гірках шведського короля Карла XII та гетьмана України Івана Мазепи в 1708р.

День вигнання нацистських окупантів з України.

9 листопада – Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва.

21 листопада – День Гідності та Свободи.

26 листопада – День пам'яті жертв голодоморів.

6 грудня – День Збройних Сил України.

14 грудня – День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Весільний обряд с. Бирине

Світлана Приход
завідуюча
краєзнавчого відділу

Обряд записаний зі слів
Редкач Анастасії Василівни 1926 р.н.

Традиційно весільний обряд починався зі сватання. У свати йшли, домовившись заздалегідь, приблизно за місяць до весілля. Це були близькі родичі жениха, обов'язково одружені. Вони несли з собою круглу хлібину та пляшку горілки, зав'язані у хустину. Зайшовши до хати, казали: «У вас є дівчина, яка не вміє хату мести, а у нас – хлопець, який не вміє лапті плести. Давайте їх до купи зведем». Зі сторони молодої були присутні також близькі родичі та подружки. Родичі нареченої давали згоду і запрошували до столу, починалося частування. За столом разом з усіма сиділи поруч молодий і молода. Після обговорення весілля наречена розрізала хлібину на чотири частини, не виймаючи ножа. Ніж голою рукою не брала, а заздалегідь обмотувала його хустиною. Розрізання хлібини символізувало остаточну згоду дівчини на шлюб. Потім вона підносила подарунки сватам. Першого обдаровувала жениха – дарувала сорочку. Іншим гостям – сорочки (чоловікам), відрізи тканин на плаття (жінкам). В жодному разі не можна було ходити у свати та справляти весілля у піст.

Напередодні весілля, у суботу, пекли коровай в хатах молодої і молодого. Пекла весільний хліб мати та найближчі родички, які добре жили в шлюбі. Ввечері, коли спікся коровай, його прикрашали «єльцями» (високі гілки, прикрашені квітами), накривали яскравою хусткою і ставили під покуть. Робили це незаміжні дівчата.

Співали гуканки:

Вили єлочки на сєлє,
А поставілі на столє. Гууу…
Єлочки вілі,
Три голубочки гулі.
Єлочкі довівалі,
Голубочки догувалі. Гууу…

В день весілля коровай з «єльцями» стояв на столі біля молодих.

Саме весілля гуляли в неділю. З самого ранку молода з дружкою ходили по селу і запрошували родичів та молодь на весілля. Молодий з боярином також запрошували свою рідню і друзів.

Святкування починалось з обіду в домі нареченої. Коли жених разом зі своїми родичами їхав до молодої, то молодь та родичі дівчини перев'язували дорогу і вимагали могорич. Молодий та боярин давали викуп – гроші та горілку.

Зайшовши на подвір'я, молодого та гостей запрошували наречена з дружкою до хати. Бояр від молодого перев'язували рушниками (в домі жениха їх також перев'язували рушниками). Ці бояри були ведучими на весіллі.

Дружки співали гуканки:
Як заржалі коні вороніє в полє,
Як кінеться дєвка (ім'я)
Своєй мамочкє в ноги:
«Ой мамочка родниньКая,
Сховай мене для сєбя».
« Ой радо моє дитя тебе сховаті,
Да понаїхали тє гості мо зяті,
Хотять дєвку (ім'я) із комори взяті. Гууу…

Застілля супроводжувалось піснями, жартами, музикою (обов'язково був присутній гармоніст або баяніст), танцями. Трохи погулявши, починають роздавати (ділити) коровай. Це роблять бояри та хрещений. Спочатку вони питають дозволу в батьків: «Батько і мати, разрєшитє коровай раздать?». Вони відповідають: «Разрєшаєм». Так повторюють три рази. Спершу підносять коровай батькам, потім іншим родичам та друзям. Гості дарують гроші та подарунки, бажають молодятам усього найкращого. Ця церемонія супроводжувалась жартами. Потім роздавали коровай родичам від молодого, які дарували незначні подарунки. Знову починалось застілля. Ближче до вечора близькі родичі молодої (це могли бути рідні чи двоюрідні брати, сестри, племінники) починали «продавати косу» молодої. Боярин викупляв її, давав гроші, і після цього, за згодою нареченої, їй відрізали косу. Все це також супроводжувалось жартами та приказками.

Ввечері молоду відправляли в дім до молодого. Дружки співали:

«Ой, як то далі молодую молодому,
Пропойцу, пропойцу, пропив батько дочку
На солодком медочку, на бєлой тарєлкє,
На горькой горелке. Гуууу….

Батьки благословляли молодят іконою, яку наречена забирала з собою.

Молодих намагалися везти до двору молодого незнайомими дорогами, щоб наречена забула шлях додому.

В неділю ввечері продовжували гуляти весілля в домі молодого. Там також бояри ділили коровай – спочатку роздавали родичам жениха ті дарували гроші або подарунки, а потім підносили весільний хліб родичам молодої.

Наступного дня, в понеділок, прокинувшись, молода повинна була затопити піч і приготувати сніданок. З самого ранку близькі родичі молодої (брат, сестра, племінники) обов'язково неодружені, несли «снєданнє» молодим. Згодом родичі молодої привозили скриню з приданим, розвішували рушники, показували подушки, перину тощо, а родичі молодого розглядали і оцінювали (коментували). В домі молодої з самого ранку збирались родичі та молодь і готували «снєданнє», а потім перевдягнені в циган чи просто одягнені кумедно, несли до двору молодого. А ще у «сніданки» несли курку, прикрашену стрічками. Підходячи до двору жениха, курку ховали під одяг, бо родичі молодого намагалися її відібрати. Згодом родичі домовлялися між собою і курку віддавали матері, а та несла її до хліву. Зайшовши на подвір'я, «сніданкам» виводили когось із гостей перевдягнутого в молоду і казали: «Ваша молода чи не ваша» , а «сніданки» співали:

«Нехай вийде наша
І нам попляше ,
І будем знать
За ким погулять. Гууу…
А ще :
«Пусти сват у хату
Нас тут нє багато,
Сєм раз да по сємєро
Свату хату пєрєвєрнємо». Гуу…

Згодом виходить справжня молода і запрошує усіх до столу, «сніданки» співають:

«У нашого свата усього багато
І хлєба і солі, і горілки до волі,
На столє ні крошечки нема,
Під столом ні косточкі. Гуууу….

«Сєлі сніданки увогнуліся лавки,
Горєлкі нап'ються ще більше вогнуться . Гууу….

Всі гуляють до вечора. Збираючись додому, співали:

«У нашого свата
Плєтєная хата,
Сєні із бєрєзи
Снєданкі пошлі твєрєзи.» Г ууу…

Молодій після весілля заборонялось відвідувати своїх батьків цілий тиждень.

с. Бирине
Весільне фото. 1963 рік.
Галенко Петро Степанович і
Плахута Дар'я Андріївна

ІЛЛЯ ТИМКІВСЬКИЙ – ЗАСНОВНИК НОВГОРОД-СІВЕРСЬКОЇ ЧОЛОВІЧОЇ ГІМНАЗІЇ

Світлана Приход
завідуюча
краєзнавчого відділу

26 липня виповнилась 250-та річниця від дня народження видатного науковця, освітнього діяча, письменника, правознавця Іллі Федоровича Тимківського.

Народився в м. Переяслав в багатодітній родині козацького походження. Початкову освіту здобув вдома, далі було навчання в Переяславському колегіумі (1785), Київській Академії (1789), Московському університеті (1797). Закінчивши філософський та юридичний факультети, працював викладачем в Сенатському юнкерському корпусі, потім – в Міністерстві юстиції, де уклав проект організації третейського суду та систематизував закони. Молодий вчений мав авторитет і повагу серед сучасників-науковців, його чекала блискуча кар'єра в столиці. Однак пропозиція від попечителя Харківського навчального округу графа Северина Потоцького стати професором майбутнього Харківського університету виявилась значно привабливішою. Повернення в Україну було довгоочікуваним і, як виявилось, досить плідним. У січні 1803 року Іллю Тимківського запрошують на посаду куратора Харківського навчального округу. До його основних обов'язків з навчальної і наукової роботи входили – створення мережі навчальних закладів на території округу та керівництво школами. З 1803 – 1805 рр. разом з Василем Каразіним брав активну участь у заснуванні Харківського університету. В 1805 – 1811 рр. викладав у ньому цивільне й кримінальне право, загальну словесність.

В цей період за сприяння вченого було відкрито ряд навчальних закладів, зокрема, гімназія в Новгороді-Сіверському (1808).

В 1811 р. змушений був припинити викладацьку та організаторську діяльність в університеті та Харківському навчальному окрузі. Відтоді оселяється в родовому маєтку своєї дружини Софії Халанської на х. Туранівка (нині Сумська область).

Та довго без роботи не залишається: в серпні 1812 р. обраний членом Дворянського комітету в Глухові, а з 1815 р. працював глухівським повітовим суддею. В 1818 р. відмовляється від служби і знову повертається до маєтку.

В 1825 році доля знову повернула Іллю Федоровича до педагогічної діяльності. Після смерті директора новгород-сіверської гімназії Івана Івановича Халанського (батька дружини) Тимківському пропонують цю посаду. Після призначення він оселився в будинку свого попередника по вул. Козацькій, де була розміщена і шкільна канцелярія.

Впродовж тринадцяти років керівництва гімназією він перетворив її на одну з кращих в Україні. Доклав багато зусиль, аби побудувати для гімназії нове двоповерхове приміщення. Ним було підготовлено пакет документів з відповідним планом і фасадом та актами, необхідними для будівництва гімназії.

Ілля Тимківський мав величезний вплив на формування наукового світогляду юних гімназистів, зокрема, Костянтина Ушинського, Михайла Чалого, Пантелеймона Куліша, Михайла Максимовича (останньому був дядьком по материнській лінії). Педагогічна діяльність вченого базувалась на демократичних засадах. Він стверджував: «… освітою мають бути охоплені всі верстви народу, незалежно від соціального стану».

Тимківський намагався зробити Новгород-Сіверський на зразок європейського міста. Активно брав участь в розв'язанні наболілих питань жителів громади. Його стараннями вдалося зупинити намагання представників місцевої влади розібрати на будівельні потреби Тріумфальну арку. Вважав, що «… позбавлення такого предмета було б для всіх утратою, вартою співчуття …». Впродовж п'яти років займався вирішенням цього питання: збирав кошти, писав листи до місцевої влади та чернігівського губернатора. Адже і зараз Тріумфальна арка є окрасою древнього міста.

В 1838 році Тимківському довелось піти у відставку з посади директора через розбіжності в поглядах на освітній і виховний процес з попечителем Київського навчального округу Є. Брадке. Знову Ілля Федорович оселяється в Туранівці.

Помер Ілля Тимківський 27 лютого 1853 року. Його поховали в храмі Введення Пресвятої Богородиці на х. Туранівка. Маєток, де він мешкав, старовинна церква та сама могила педагога були знищені за радянських часів.

Вчений залишив велику наукову спадщину з правознавства, мовознавства, педагогіки тощо.

ПРО РОЗВИТОК ПОЖЕЖНОЇ СПРАВИ В НОВГОРОДІ-СІВЕРСЬКОМУ

Наталія Коврижко
бібліотекар

Необхідність організації пожежної охорони в Новгороді-Сіверському зумовлювалася частими пожежами, в яких гинули люди та матеріальні цінності. Відомий факт, коли в 1791 році в місті сталася велика пожежа: за ніч згоріло 23 будинки, 2 церкви та 133 крамниці! Наслідки тієї пожежі долали майже тридцять років. Особливо небезпечними пожежі були на густозаселених вулицях, де забудова велася впритул та переважали дерев'яні будинки криті соломою або дранкою. Тому різні засоби захисту від вогню були життєво необхідні.

В ті часи, коли ще пожежних команд не було як таких, попередженням пожеж та проведенням профілактичних робіт займалися органи місцевої влади. Жителів міста зобов'язували виконувати пожежну повинність у натуральній формі. На воротах садиб малювали відра, сокири, багри та інший інвентар з яким господар мав прибути на місце, якщо десь горіло. Користі з такого гасіння було не багато, бо за відсутності практичних навичок та чіткої організації, кожен намагався проявити власну ініціативу, що призводило до безладу або навіть нещасних випадків. Крім того, пожежу вважали за кару Божу, боротися з якою було гріхом.

Новостворені органи місцевого самоврядування в 1870р., розуміючи важливість професійного підходу в боротьбі з вогнем, стали більш серйозно відноситися до пожежної справи. Відшукували кошти на створення команди та її утримання. Члени управи спільно з архітектором і представником поліції коригували забудову міста, згідно вимог «Будівельного статуту». Комісія від управи домагалася дотримання безпечної відстані між будинками, заміни солом'яних дахів на черепичні, використання при будівництві вогнестійких матеріалів. Не допускалося загромадження подвір'я різними господарськими прибудовами, зокрема, лазні рекомендувалося зводити якомога далі від житлових приміщень. Також важливе значення надавалося попереджувальним заходам, що передбачали виконання певних вимог у процесі експлуатації пічного опалення та наявності в населення елементарних засобів гасіння вогню. Управа наймала сажотрусів, які періодично оглядали печі будинків та очищали їх від сажі.

Все це було важливо, але все ж таки недостатньо в протистоянні з вогняною стихією. Для боротьби з вогнем вкрай необхідна була професійно підготовлена та укомплектована спорядженням команда.

17 березня 1853 року був затверджений «Нормальний табель складу пожежних команд у містах». Згідно цього документу Новгород-Сіверський, як малий населений пункт входив у першу групу, в якій передбачалося від 5 до 12 пожежних. Команда формувалася виключно солдатами запасу, яких очолював брандмейстер. Перебували під повним контролем поліцейського відділку. Проте постанова 1873 р. «Про припинення комплектування пожежних частин солдатами, звільненими у запас за станом здоров'я» відмінила попередню. Пожежних тепер підбирали на конкурсній основі віддаючи перевагу 21-40 річним чоловікам з міцною статурою, для яких робота пожежного була свідомим вибором.

Новгород-Сіверська пожежна команда була заснована 1872 р. Її чисельний склад: 1872 р. – 7 чол., 1895 р. – 10 чол. на чолі з брандмейстером, крім цього 2 чол. виконували роль сигнальників.

Станом на 90-ті роки XIX ст. на озброєнні у пожежників міста було: 3 лінійки, 2 труби, 3 насоси, 20 бочок, 1 багровий хід, 9 коней. Власного депо команда не мала. Для збереження інвентарю використовували частину приміщення, в якому знаходилася міська управа.

Утримання пожежної частини вимагало чималих коштів. Зарплатня одного пожежника міській скарбниці обходилася від 72 до 96 рублів на рік, а ще купівля інвентарю, утримання коней, поточні витрати тощо.

В пошуках грошей міська дума вдавалася до різних способів: брала позики, організовувала цільові збори з місцевого населення, засновувала товариства взаємного страхування від вогню. Такі заходи приносили певні результати, але водночас провокували конфлікт. В зв'язку з тим, що пожежна команда фінансувалася міською думою, а підпорядковувалась поліції, кошти розподіляли представники поліції і часто той розподіл був на користь останніх. 1899 р. міський голова звертався до губернатора з проханням передати пожежну команду під контроль громадського правління, але той відмовив на підставі, що міське самоврядування своєчасно не звернулося з таким клопотанням до Міністерства внутрішніх справ.

Проблемна ситуація підштовхнула органи самоврядування до створення Вільних пожежних товариств, які б безпосередньо утримувались і контролювались ними. Міністерство внутрішніх справ офіційно підтвердило право організовувати Вільні пожежні товариства за умови, що очолювати їх повинен брандмейстер, який при пожежі буде все ж таки підпорядковуватися поліцмейстеру.

В 1900 році Новгород-Сіверська міська дума порушує клопотання про затвердження штатів міського пожежного товариства. Станом на 1909 рік у складі Новгород-Сіверського Вільного пожежного товариства був голова – Цапеницький В.Г, члени правління – Тюрин Ф.І., Лосовський О.М., Биховський іІ.Й., Гарбузов С.К., завідуючий господарством Ямчицький Д.І. та начальник дружини Демченко М.Ф. з помічниками Корицьким Ф.І та Бруком М.Б.

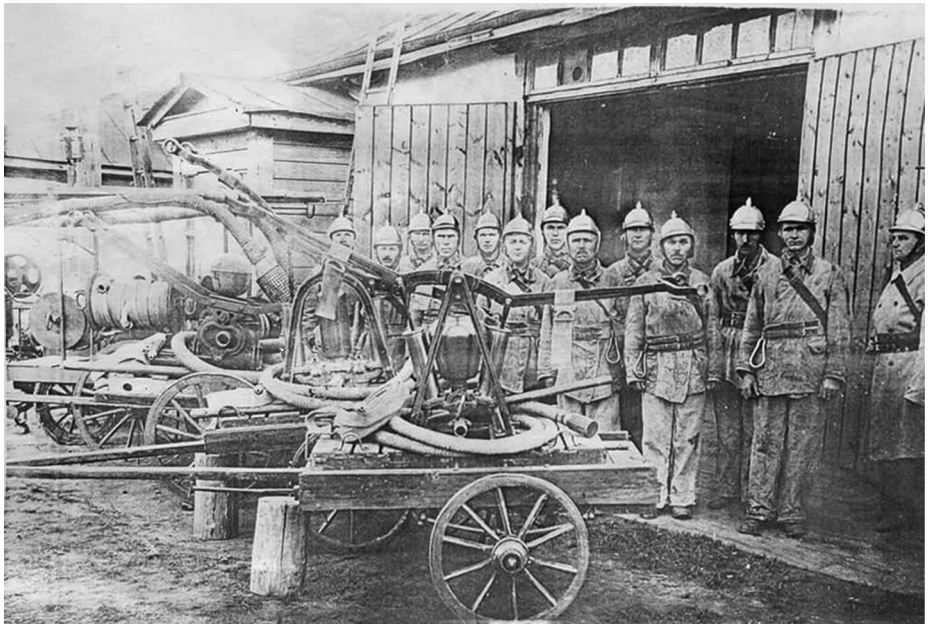

Спеціально для пожежного товариства, на вул. Казацькій, був зведений будинок з пожежною каланчею.

Діяльність Вільних пожежних товариств виявилась більш плідною, порівняно з пожежними командами. Вони змогли створити умови для притоку до їхніх лав кваліфікованих кадрів. До того ж при міській думі була утворена каса взаємодопомоги для пожежників, яка виплачувала пенсії вогнеборцям та одноразові допомоги сім'ям загиблих.

Для профілактики пожеж працювали товариства взаємного страхування від вогню. Ці органи були зацікавлені в ефективній роботі пожежників, бо від стану протипожежної охорони безпосередньо залежали обсяги страхових виплат погорільцям.

У Новгороді-Сіверському працювали філії страхових приватних товариств. Але отримуючи чималі прибутки, вони не вкладали їх у розвиток протипожежної справи. В 1875 р. було створено Міське товариство взаємного від вогню страхування нерухомого майна. Воно надавало матеріальну допомогу погорільцям та фінансувало проекти, спрямовані на вдосконалення пожежної справи. Обсяги страхових платежів були в межах 1-3% від вартості оціненої нерухомості. Крім того, від власників вимагали, щоб у садибі обов'язково були вогнегасні засоби, а при будівництві використовувались вогнестійкі матеріали. На фасад застрахованого будинку прибивали спеціальний знак. Якщо траплялася пожежа, господар обов'язково отримував страховку. Ще і сьогодні в Новгороді-Сіверському можна знайти декілька дерев'яних будинків з однією міцною цегляною стіною. Такі стіни називалися брандмауерами. Вони були вищі за основний об'єм будинку, а їх основною задачею було не допустити розповсюдження вогню на сусідній будинок.

ПЛОЩІ МІСТА

Олена Путра
Молодший науковий співробітник краєзнавчого відділу

Планова забудова повітового Новгорода-Сіверського розпочалася з 1805 р. Саме цього року був затверджений план міста, згідно якого передбачалось 47 вулиць. В 1833 р. він був перероблений. В 1844 р. в місті вже налічувалося 33 вулиці та 15 провулків.

В Новгороді-Сіверському були передбачені незабудовані, відкриті, архітектурно організовані, обрамлені будівлями і зеленими насадженнями простори – площі (або майдани). Офіційно їх було п'ять, знаходилися вони в різних частинах міста. Губернський майдан (народна назва – площа Святого Хоми), Торгова площа, площа біля Покровської церкви, площа біля острогу, площа для ярмарок. Зазвичай, виникало багато стихійних площ, які традиційно з'являлися біля церков та в людних районах міста, ближче до центру. Звісно, вони мали «народні» назви. Серед них Варваринська, Петрівська, Спаська, Поліцейська площа (сучасна ім. князя Ігоря) тощо.

Велике значення на той час відігравала Торгова площа (Базарна). Сюди з'їжджалися купці з багатьох куточків тодішньої імперії.

Цікавим є той факт, що значна частина Торгової площі була відведена для продажу сіна. Сіно було важливим для тварин. А тваринництво, взагалі, було однією з провідних галузей. Саме тому, вона отримала від місцевих мешканців назву «Сінна площа». В 1900 р. за розпорядженням міського правління на будинках, що розташовувалися на цій площі, було прикріплено дерев'яні таблички з назвою «Сінна площа».

Вся ця частина Торгової площі перетворилася на невеличку вуличку з 1904р., коли на ній для культурного та просвітницького розвитку населення було побудовано Народний дім. Протяжність вулички була всього лише 42,6 м - під прямим кутом від Козацької вулиці.

З плином часу ця місцевість зазнала архітектурних змін. Сьогодні колишня Сінна площа складає частину вулиці Базарної.

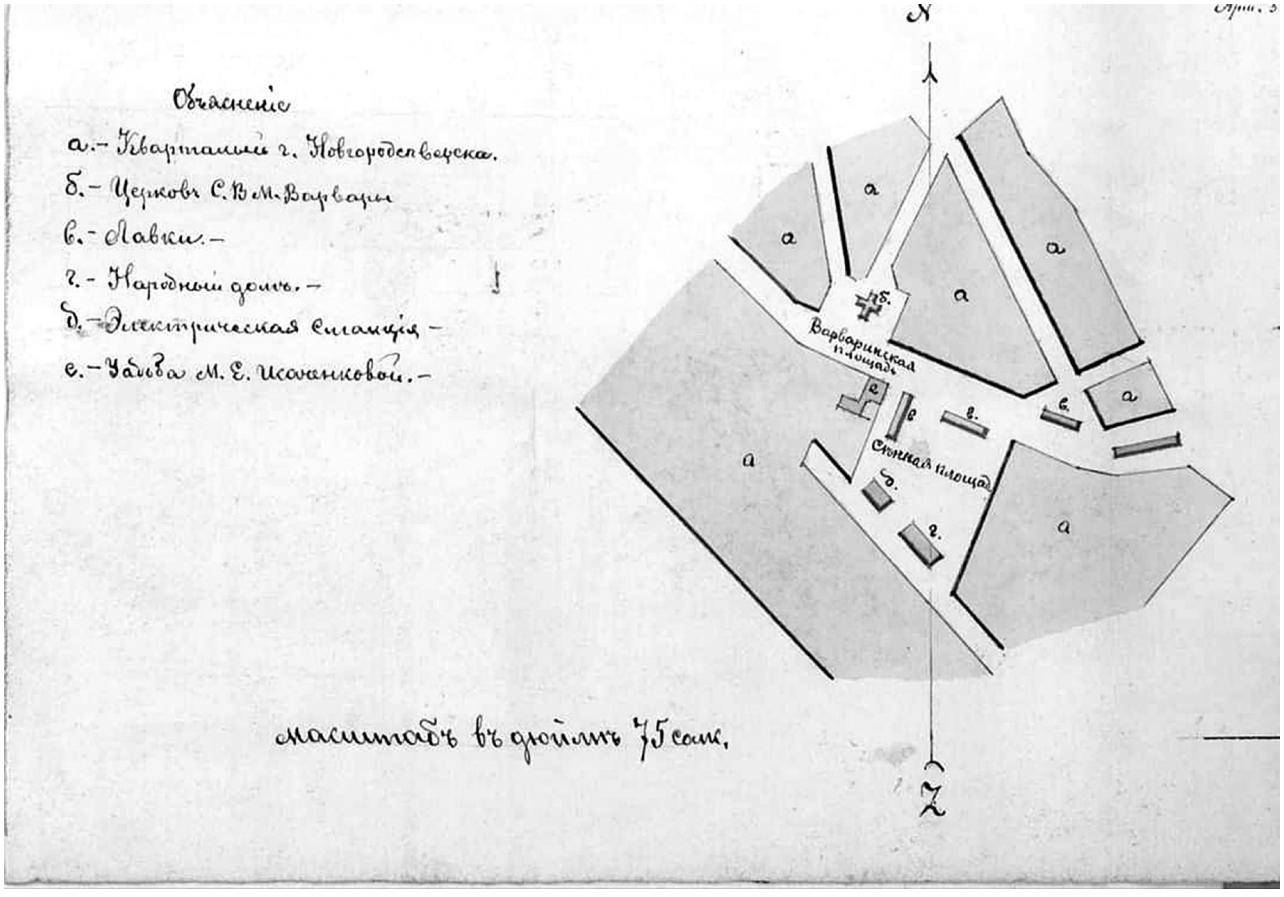

До 80-ї річниці вигнання нацистських окупантів з Новгорода-Сіверського

16 вересня 1943 року в ході Чернігівсько-Прип'ятської наступальної операції радянських військ, силами 48-ї та 65-ї армій Центрального фронту відбулося вигнання нацистських окупантів з Новгорода-Сіверського. Наступальні дії були складовою частиною Чернігівсько-Полтавської стратегічної операції – першого етапу битви за Дніпро.

За роки окупації (1941-43 рр.) нацисти добре укріпили місто на високому правому березі Десни. Одним з центрів оборони став Спасо-Преображенський монастир, де розміщувалось близько тисячі німецьких солдатів. На відстані трьох кілометрів було розміщено 107 вогневих точок, зариті у землю танки, гарматні і мінометні батареї, доти і дзоти.

Форсування Десни було дуже складним завданням, солдати використовували всі підручні засоби – матеріали із зруйнованих осель і хлівів, бочки, палатки, набиті соломою та сіном, все що могло триматися на воді. Був споруджений штурмовий місток для переходу солдатів у колону по одному. Переправа відбувалась переважно вночі під ударами ворожої авіації.

В боях за місто відзначилися 102-а Далекосхідна,140-а Сибірська гвардійська й 162-а стрілецькі дивізії. 9 підрозділів отримали найменування «Новгород-Сіверських». За сміливі і рішучі дії при форсуванні Десни багатьох було нагороджено почесними відзнаками. В ході боїв за місто загинуло понад 2500 воїнів радянської армії 16-ти національностей.

До 80-х роковин вигнання нацистів з Новгорода-Сіверського в краєзнавчому відділі музею-заповідника «Слово о полку Ігоревім» відкрито виставку «Пам'яті немає забуття». Її основою стали оригінальні предмети з зібрання містянина Івана Кушеварова. Іван Родіонович зібрав чималу колекцію предметів періоду Другої світової війни – військова форма, зброя, документи, особисті речі, посуд тощо.

Запрошуємо всіх бажаючих відвідати виставку.

Ми продовжуємо розповідати про філателістичну серію воєнного часу до якої входять поштові марки та конверти.

Серед нових надходжень поштовий випуск «Україна-мати» до 32-ї річниці Незалежності нашої держави. На новій поштовій марці в інтерпретації української художниці Зінаїди Кубар зображено монумент, у червоному намисті, що височіє на Печерських пагорбах Києва і є одним з найвищих та найвпізнаваніших у світі. До 32-ї річниці Незалежності скульптуру, що повернута щитом до росії, замість демонтованого герба тоталітарного режиму увінчав український тризуб.

Образ «Батьківщини-матері» Зінаїда Кубар створила ще в 2012 році. Монумент викликав чимало дискусійних питань, враховуючи його радянське минуле. Художниця трансформувала цей образ, аби той став шляхетним символом не лише Києва, а й всієї України. Так з'явилася сталева «Мати», одягнута в червоне намисто, яке завжди було неодмінною складовою українського традиційного жіночого вбрання та вважалося оберегом.

Ще один поштовий випуск – «Вічна пам'ять», присвячений Дню пам'яті загиблих захисників України.

Ця дата встановлена для вшанування пам'яті військовослужбовців і учасників добровольчих формувань, котрі віддали життя за Батьківщину, як нагадування про одну із найкривавіших подій російсько-української війни на сході країни – Іловайську трагедію. Смертельний для наших захисників «зелений коридор» пролягав тоді через поля соняхів, тож символом Дня пам'яті загиблих захисників України стала квітка соняшника.

Ми пам'ятаємо всіх загиблих, безмежно вдячні їм! Пам'ятаємо і пам'ятатимемо!

Як ескіз до поштової марки було використано роботу заслуженого художника України Олега Шупляка «Журба» (2016 р.).

Засновники: Чернігівська обласна рада КЗ Новгород-Сіверський історико-культурний музей-заповідник «Слово о полку Ігоревім»
Свідоцтво про реєстрацію: ЧГ №662-311Р від 9.01.2019 р.
Адреса редакції: 16000, Чернігівська область, м.Новгород-Сіверський, вул. Слобідська, 1
e-mail: slovo@cg.ukrtel.net
Електронна версія на сайті - ns-nslovo.org.ua
Наклад - 200 примірників. **Замовлення №2098**
Друк: ФОП Жилінков О.А.,Чернігівська обл., м. Мена, вул. Армійська, 23, тел. (099) 033 55 84

Редакція не завжди поділяє точку зору автора (авторів). За точність викладених фактів і цитувань несе відповідальність автор (автори).

«Новгород-Сіверські старожитності»

Редакційна колегія:
Олена Матюк Олена Радченко
Світлана Дубовець Ірина Лобачова
Наталія Андросенко Наталія Коврижко
Світлана Приход

Розповсюджується безкоштовно
Редакція газети «Новгород-Сіверські старожитності» запрошує до співпраці краєзнавців, науковців, істориків, літераторів.